

OGRÓD BOTANICZNY „LA OROTAVA” NA TENERYFIE

Botanical Garden „La Orotava” on Tenerife

Tadeusz BARANOWSKI

Akademia Rolnicza im. A. Cieszkowskiego, ul. Dąbrowskiego 169/171, 60-594 Poznań

W ostatnich latach obserwuje się duże zainteresowanie polskich turystów Wyspami Kanaryjskimi. Najczęściej odwiedzaną wyspą jest Teneryfa. Jest to największa i w opinii wielu turystów najatrakcyjniejsza wyspa z całego archipelagu. Największą atrakcją Teneryfy jest Ogród Botaniczny (Jardin Botanico) znajdujący się w Puerto de La Cruz, przy drodze wyjazdowej do Orotavy.

Ogród Botaniczny „La Orotava” zwany niekiedy ogrodem roślin tropikalnych powołany został dekretem królewskim z dnia 17 sierpnia 1788 r. przez Karola III jako ekspozycja roślin krajów tropikalnych w klimacie właściwym dla terytorium Hiszpanii. Wysiłki prowadzone przez D. Alonso de Nava y Grimon (VI Markiza de Villanueva) miały kapitalne znaczenie zarówno przy podejmowaniu decyzji o utworzeniu obiektu, jak i utrwaleniu i rozwinięciu projektu w pierwszym etapie.

W 1790 roku zostaje opracowany projekt i ustalony preliminarz, rozpoczynają się prace wg planów architekta Nicolasa Edwardo i w roku 1792 zostają posadzone pierwsze rośliny.

Francuski naturalista P. Ledrú, wizytując Wyspę w końcu XVII wieku tworzy pierwszy katalog roślin uprawianych w ogrodzie, proponując usystematyzowanie zbiorów zgodnie z planami z 1753 roku. Po roku 1832, kiedy umiera D. Alonso de Nava – założyciel i pierwszy dyrektor Ogrodu, całość ekspozycji przechodzi pod zarządzanie autonomicznej wspólnoty Wyp Kanaryjskich zarejestrowanej jako Sekcja Rolniczego Centrum Naukowo-Technicznego przy Radzie Rolno-Spożywczej.

W Ogrodzie Botanicznym „La Orotava” znajdują się ciekawe zbiory roślin tropikalnych i subtropikalnych, także o dużej wartości dekoracyjnej. Szczególne znaczenie mają odmiany palm, roślin z rodziny *Bromeliaceae*, *Mo-*

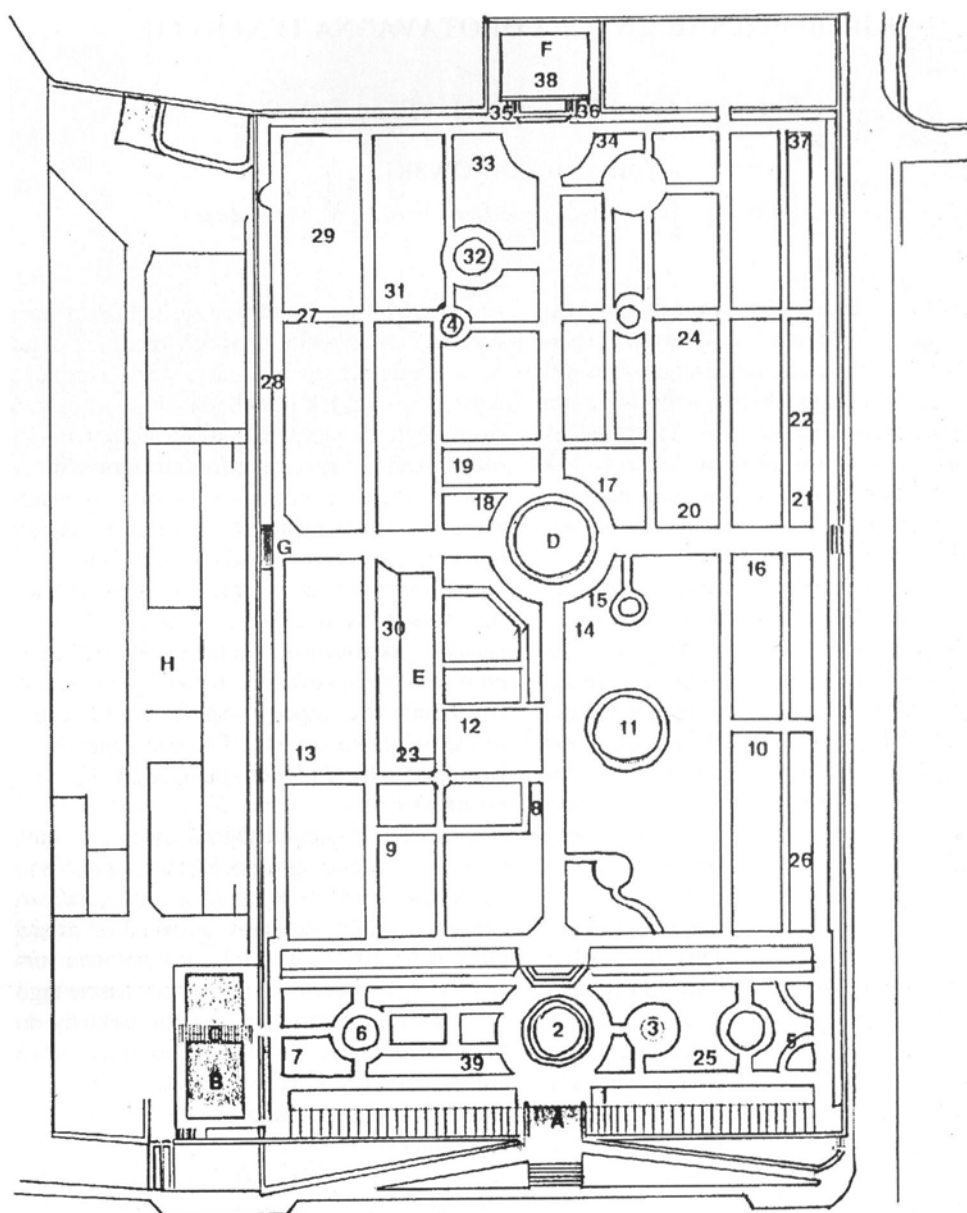
raceae, *Araceae*. Na uwagę zasługują również drzewa o niezwyklej urodzie, między innymi ze względu na ich rozmiary, wiek, rzadkość występowania, jak i pochodzenie z odległych stron. Ogromne wrażenie robi *Coussapoa delbata* Andre – rosnące pośrodku Ogrodu przepiękne drzewo z pniem wielokrotnie rozgałęzionym, sprawiającym wrażenie jakoby korzenie powietrzne opadały na ziemię. Niemniej urodziwe jest również wysokie drzewo *Agathis dammara* (Lamb.) L.C.Rich. (*Araucariaceae*) pochodzące z Malazji i Filipin, którego obwód na wysokości 1 metra wynosi 100 cm. Z dala widoczne są wspaniale prezentujące się palmy kanaryjskie *Phoenix canariensis* Hort. ex Chab). (*Palmae*) – będące jakoby symbolem Wyspy.

Na zwiedzających Ogród duże wrażenie robi spacer wśród ogromnych, sięgających 8 m bananowców (*Musa x paradisiaca* L. – *Musaceae*) czy wśród obsypanych kwiatami drzew pochodzących z Ekwadoru – *Brugmansia versicolor* (L.) Lagerh. (*Solanaceae*). Liście tego drzewa są eliptyczne i dochodzą niekiedy do 60 cm długości. Kwiaty są również duże, do 15 cm, trąbkowe o barwie lekkołososiowej do brzoskwińiowej. Ze względu na swe rozmiary nazywane są „trąbami anielskimi”.

Zachwycające są także drzewa sosny kanaryjskiej (*Pinus canariensis* Chr. Sm.ex DC). (*Pinaceae*) – endemit, którego drzewa w parku narodowym pod wulkanem Teida dochodzą do 60 cm wysokości (Fot. 1).

Równie zachwycające są przepiękne okazy „smoczego drzewa” – *Dracaena draco* (L.) L. endemit wysp Macaronesji, którego najstarsze okazy przeżywają 6 000 lat.

Spotkać tu można także oprócz znanej nam *Strelitzia reginae* Ait niemniej oryginalną *Strelitzia nicolai* (Regel et Koern) (*Strelitziaceae*)

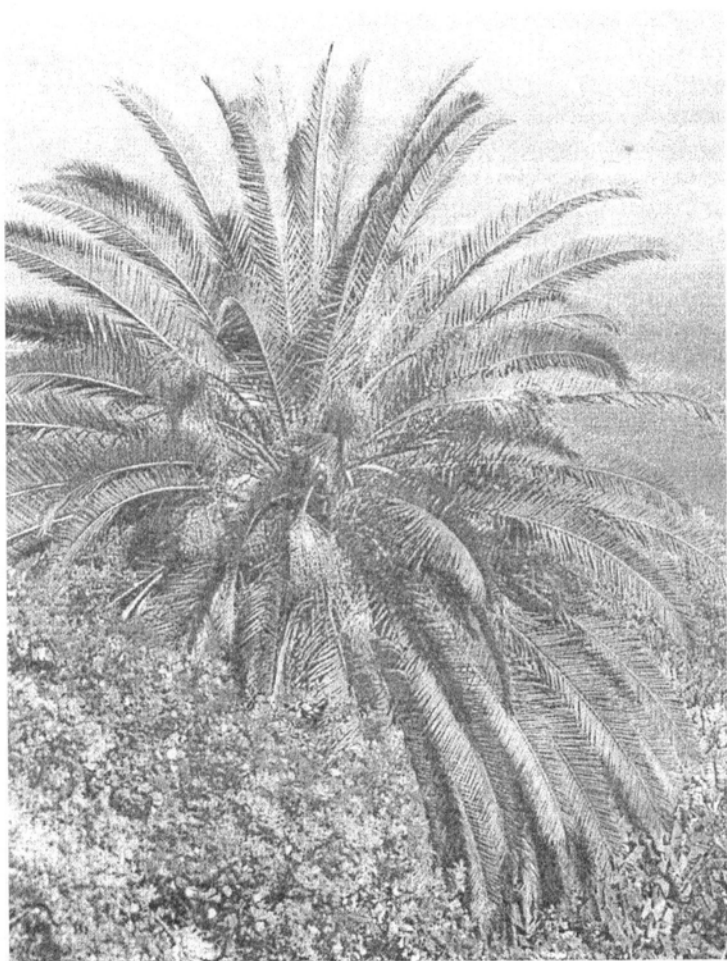
Ryc. 1. Plan Ogrodu (grudzień 1992)

Fig. 1. Plan of garden (December 1992)

- A. Główne wejście
- B. Administracja, biblioteka, kolekcja suszonych roślin
- C. Toalety
- D. Centrum – główny zbiornik wodny
- E. Szklarnia
- F. Zbiornik z roślinami wodnymi
- G. Pomnik założyciela Ogrodu
- H. Budynki gospodarcze – zamknięte dla zwiedzających

- A. Main entry
- B. Administration, library, collection of dried desiccated
- C. Toilets
- D. Centre – main reservoir of water plants
- E. Greenhouse
- F. Reservoir with water plants
- G. Monument of founder of garden
- H. Economic buildings – closed for sightseers

Fot. 1. *Phoenix canariensis*
Hort.ex Chab

Wykaz ważniejszych gatunków i ich usytuowanie zgodnie z numerami na planie

List of more important species of plants and their location in accordance with numbers on plan

1. <i>Mammea americana</i> L.	21. <i>Strelitzia nicolai</i> Regel et Koern.
2. <i>Taxodium distichum</i> Rich.	22. Col. Musaceas
3. <i>Ficus auriculata</i> Lour.	23. <i>Heliconia bihai</i> L.
4. <i>Pandanus utilis</i> Bory	24. <i>Ginkgo biloba</i> L.
5. <i>Casimiroa edulis</i> La Llave	25. <i>Erythrina corallodendron</i> L.
6. <i>Cyathea cooperi</i> = <i>Alsophila cooperi</i> Sm.	26. <i>Aleurites moluccana</i> (L.) Willd.
7. <i>Coffea arabica</i> L.	27. <i>Phoenix canariensis</i> Hort ex Chabaud
8. <i>Pinus canariensis</i> C.Sm.	28. <i>Dracaena marginata</i> Lam.
9. <i>Castanospermum australe</i> A.Cunn. et Fraser	29. <i>Chorisia speciosa</i> St. Hil.
10. <i>Agathis loranthifolia</i> Salisb.	30. <i>Brachychiton acerifolium</i> F. Muell.
11. <i>Coussapoa dealbata</i> Andre	31. <i>Cinnamomum camphora</i> (L) Nees et Eberm.
12. <i>Apollonias barbujana</i> (Cav.) Bornmuller	32. <i>Phytolacca dioica</i> L.
13. <i>Macadamia integrifolia</i> Maiden et Betcher	33. <i>Syzygium jambos</i> (L) Alston
14. <i>Kigelia africana</i> Benth.	34. <i>Brossimum alicastrum</i> Sur.
15. <i>Artocarpus altilis</i> (Parkinson) Fosberg	35. <i>Spathodea campanulata</i> Beauv.
16. <i>Araucaria bidwillii</i> Hook.	36. <i>Caryota urens</i> L.
17. <i>Artocarpus integrifolia</i> L. f.	37. <i>Tipuana tipu</i> (Benth.) Lillo
18. Col. Cycadaceas	38. <i>Nymphaea</i> spp.
19. <i>Ficus sycomorus</i> L.	39. <i>Brugmansia</i> spp.
20. <i>Persea americana</i> Mill.	

z ogromnymi liśćmi dochodzącymi do 4 m i kwiatami białymi, od dołu zabarwionymi na niebiesko lub purpurowo. Roślina ta kwitnie przez cały rok.

Będąc Instytutem Naukowym Ogród prowadzi wymianę roślin i nasion na szczeblu międzynarodowym, utrzymuje kolekcję roślin poświęconą głównie roślinności lokalnej obejmującej ponad 30 000 eksponatów. Jednocześnie prowadzi wiele programów badawczych z zakresu wegetacji roślin endemicznych Wysp Kanaryjskich.

Na przestrzeni lat plan architektoniczny Ogrodu zostaje kilkakrotnie modyfikowany, chociaż plan ogólny jest taki sam. Ostatni układ Ogrodu (dane pochodzą z grudnia 1992 r.) ilustruje Ryc. 1. Od momentu powstania Ogród

Botaniczny zajmuje powierzchnię 20 000 m². W planach mają powstać nowe ekspozycje i będzie on dodatkowo powiększony o 40 000 m².

SUMMARY

The paper describes plant collections of Botanical Garden „La Orotava” on Tenerife established in 1788. The area of the Garden is about 20.000 m². It presents about 30.000 taxons of native and tropical plants.

LITERATURA

- Foggi B.**, 1997. Flowers of Canary Islands Casa Editrice Bonechi – Italia.
Romero S.A., 1995 : Jardin de Aclimatacion de La Orotava. Puerto de la Cruz – Tenerife.